

Propempticum inaugurale de venae sectione senum.

Contributors

Alberti, Michael, 1682-1757.
Havighorst, Johann, 1702-

Publication/Creation

[Halae] : [publisher not identified], [1724]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/e7ngxnxg>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.



Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

2
D. MICHAELIS ALBERTI,
POTENTISS. REG. PORUSSIÆ CONSILIARII AUL.
CI MEDIC. ET PHILOS. NATUR. PROF.
PUBL. ORD. ET H. T. DECANI,

PROPEMPTICUM INAUGURALE

DE

VENÆ SECTIO-
NE SENUM

Sanguinis missiones a variis, ob diversos respectus con-
temnuntur & condemnantur, dum pro causa hujus judi-
cii allegatur, quod in multis terræ locis sanguinis subtra-
ctio minus usitata, proinde vero minus frequenter inco-
læ talium provinciarum vel firmiori sanitate præditi, vel
copiosiori ægrotationi subiecti sint; deinde illi casus sol-
licite colliguntur & magno terriculamento declamantur,
ubi sub legitima etiam ordinatione talis sanguinis ventila-
tio exoptatum aliquando effectum haud præstitit, interim nullum æ-
que damnum intulit, ubi sub minus congrua commendatione (quam
tamen circumstantiam adversarii callide occultant) evidentio-
rem noxam obtulit; quo referri merentur illi casus, quando nimis fre-
quens talium artificialium sanguinis imminutionum usus nonnullis
subiectis sensibilem virium enervationem & sanitatis iniquam altera-
tionem provocavit; quibus argumentis multi suum annumerant
præjudicium, quod sanguis sit thesaurus vitæ, secundum *Mesuen de re
medica lib. 1. theorem. 1. c. 2.* quod sanguis a Critia, Diogene, Empedo-
cle, Philone (conf. *Garmannus de miraculis mort. lib. 2. tit. 7. §. 122.*) ha-
beatur pro anima; quod sanguis sit thesaurus vitæ & virium, secun-
dum *Helmontium, in tr. potestas medicaminum*, quod sanguis in spiritum
transeat, secundum eundem *tr. de aura vitali*, quod sit instrumentum
animæ secundum *Rod. a Castr. de Met. Microcosf. lib. 2. c. 15.* quod sit in-
dex sanitatis & vivacitatis, secundum *Robertum Fluddium*, quod in
sanguine spiritus, vitæ animalis ministri & protectores hæreant, se-
cundum communem fabulam credulorum medicorum, quod sit bal-
samus vitæ, quod sit primum vivens & ultimum moriens secundum
Harvæum de Generat. animal. exercit. 51. p. 193. missis aliis locis tropicis
argumentorum probantium, quæ vero admodum infirma & plebeja
existunt: Ex hisce persuasionibus indiscriminatim sanguinis evacua-
tiones a nonnullis improbantur, quæ sicut junioribus ominosæ & per-
niciosæ reputantur, ita tanto magis provectioris aut senilis plane æta-
tis subiectis inimicæ & fatali termino fatales judicantur: Quemad-
modum vero commune illud præjudicium necessitatem & utilita-
tem artificiosarum sanguinis subtractionum improbens passim ener-
vatum, subinde etiam demonstratum est, quod singula argumenta,
salubritati subsidiariorum evacuationum sanguinearum opposita, ne-
que sobriæ rationi, neque probatæ observationi respondeant, ita u-
nicum momentum ex multis aliis hoc loco tantum in medium pro-
ferre lubet, quomodo sinceræ & legitimæ methodo naturæ apprime
conforme sit, sponte atque libere cum multa & eximia sæpe euphoria
san-

sanguinem superfluum in diversis ætatum periodis & ex variis corporis locis atque regionibus effundere, quam imitationem prudentes medici suscipientes, minime peccant, sed eandem salubritatem cum eodem adminiculo uberrimis exemplis impetrant, ut illi qui medicis sanguinis missionibus acerrime resistunt, vel nullo, vel levius, vel male collecto, vel æquivoco probandi & concludendi nervo instructi, levitatem sui iudicii facile prodant. Id ipsum etiam priscorum medicorum solidum argumentum fuit, quo utilitatem immutationis sanguinis therapeutice, velut ad communes probarunt sensus, quando ipsum conspectum, sanguine turgidum, nonnullorum hominum annotarunt, deinde indubiam non tam pragmaticam, quam practicam salubritatem vicariæ artificialis subtractionis sanguinis approbarunt & indicarunt, porro spontanearum diversarum hæmorrhagiarum eminentem utilitatem variis observationibus comprobant, denique perniciem ex suppressis talibus hæmorrhagiis & neglectis artificialibus sanguinis ventilationibus abunde significarunt: Haud vero in generali tali introitu diutius hærere placet, siquidem præcedentes observationes non nisi in thesi atque titulo allegare placuit; interim in hac disquisitione variæ notatu dignæ decisiones practicæ occurrunt, an videlicet consultum sit *Infantibus, Senibus, Gravidis, Puerperis*, cum *desperato* morbo conflictantibus, nec non personis *adultis*, aut quæ *nunquam* antea sanguinis missionem perpessæ sunt, artificiales evacuationes sanguineas ordinare: Latissimus sane hujus practicæ considerationis campus patet, ut ferme brevi ambitu atque titulo haud palmaria momenta hujus thematis indicari, nedum quidem explicari queant, propterea succincta evolutione illam quæstionem ventilare lubet *an senibus urgente necessitate venam secure secare liceat debeatve*: Hæc quæstio, ne promiscue proposita videatur, varia quidem offert antea præsupponenda & decidenda, unde brevitati studens mox duplicem movebo aliam quæstionem, 1) *an dentur senes plethorici*, 2) *an talibus senibus conveniat venæ sectio*: Plethoræ existentiam absolute negantes, mihi vix aliqua responsione digni videntur, quos vel innumera phænomena, externis etiam sensibus obvia, & κατ' ἀνθρώπων probantia, etiam sub altissimo silentio, perfectissime refellunt: quemadmodum vix fide digni, probati, periti & solida scientia (posthabitis præjudiciis) instructi inveniuntur viri, qui propositam observationem in dubium vocare non erubescant: an vero senes etiam hac superflua sanguinis copia onerari queant, varii asseverare si non penitus abstrahunt, ad minimum ambigunt: argumenta si hujus contrariæ sententiæ examinantur, communiter sunt

effœminata & plebeja, quibus homo sanitati suæ, uti decet, auscultans
& providens, vix ullum assensum præbere debet, quoniam tenor il-
lorum argumentorum nudo aliquo præjudicio aut philosophia coli
Roſen. Philosophie nititur: quod vero senes plethorici multis exem-
plis obvii sint, quotidiana docet observatio, & quidem vel ordinariis
indubiis, manifestis & solidis circumstantiis, vel extraordinariis posi-
tive & privative, directe & ex opposito testantibus argumentis: Pri-
us quod attinet tunc extra omne dubium positum est, quomodo
passim a sexagesimo ad septuagesimum ætatis annum proveci senes
admodum vivaces, vegeti & activi deprehendantur, qui adhuc bene
appetunt, bene & plene ingerunt, bene digerunt, sed ob commodam
vivendi rationem & moderatiorem corporis motum, plus ingerunt,
quam egerunt, proptereaque succos alimentosos copiosius conge-
runt, qui nunc minus, in obesitatem vergentes sanguinis plenitudi-
nem ad sensum & per infallibiles causas adaugent; quicunque vero
senes jam naturaliter proceriores & obefiores sunt, illi non modo
pleniori victu utuntur, sed & pro corporis sui necessaria oppletione
sanguinem multa copia coacervant: ex quibus respectibus, naturali
argumentandi ratione aliter fieri haud potest, quin ejusmodi senes
superfluum sanguinem generare debeant soleantque: deinde in ipsa
rerum natura fundatum est, ut, qui in junioribus ætatibus plethorici
fuerant, illi etiam in senili periodo, ni morbosæ quædam eminentes
& ex alia classe evenientes intercurrerint causæ, tales perennent: &
quid de illis sentiendum erit, qui in senectutis stadio victu non modo
pleno, sed largiter alimentoso fruuntur, qui pro reliquo vivido & a-
lacri statu æque multum sanguinis accumulunt, indeque ad diversas
morbidas afflictiones disponuntur: inde etiam evenit, ut, qui in junio-
ribus annis sub plena diætâ cum multis negotiis atque laboribus sui
sanguinis nimiam copiam indies largiori transpiratione exonerarunt,
illi nunc in senii periodo quieti & otio indulgentes, pristinae sanitatis
eximium decrementum, quod cum coacervatione sanguinis exacte
cohæret, experiantur: qui ad antiqua negotia redeuntés aut sangui-
nis spontaneas vel artificiales evacuationes denuo suscipientes, in
pristinum iterum sanitatis statum revertuntur: Quemadmodum præ-
missæ considerationes ad senes maxime mares referri debent, ita eæ-
dem non modo ad sequiorem sexum applicari possunt, sed & seorsim
in hoc respectu attentam observationem hæc disquisitio meretur,
quomodo foeminæ largis uterinis sanguineis menstruis æque ac lo-
chialibus fluxibus purgatæ, post utrorumque cessationem facile su-
perfluum colligant sanguinem, indeque in insolitos morbos incidant,

conf.

conf. Celeb. Stahl's diff. de fine mensum initio morborum: id quod iterum tanto facilius & certius contingit, quando ejusmodi personæ adhuc vegetæ, bono appetitu præditæ, & in plena atque lauta diætâ constitutæ sunt: Posterius quod concernit tunc exempla spontanearum imminutionum sanguinis, quæ in senibus frequenter occurrunt, nec non testimonia saluberrimorum inde venientium effectuum, abunde comprobant, quod in senibus evidens & præjudiciosa occurrat sanguinis plenitudo: *conf. tract. meus de Hæmorrhoidibus tit. de Hæmorrhoidibus longævitatis causa*. Quanta etiam inseparabilia & eminentia damna ex Hæmorrhoidum talium suppressione oriantur, probatæ fidei specimina & exempla luculenter & solide testantur: *conf. prædictus tract. meus tit. de Hæmorrhoidibus suppressis, & diff. mea de Mictu Cruento*: Perinde ex attenta observatione practica sufficienter elucescit, quomodo homines, qui ob sanguinis majorem copiam in junioribus annis artificiales sanguinis subtractiones admiserunt, quando jam in limine & progressu senii illas omittunt & negligunt, nunc propterea variis fonticis morbidis invasionibus subjiciuntur, qui proprio exemplo & sensu experiuntur, quod opinio, quasi senes sanguinem in corpore suo retinere & secundum communem narrationem, coemere debeant, veritati penitus contrarietur: Testantur vero etiam existentiam Plethoræ in senibus multi affectus, quibus nunc talium qualitatum senes, quales in præcedentibus significavi, submittuntur, velut conatus ad hæmorrhoidum successum & mictum cruentum pertinentes; congestiones ad caput abeuntes & interdum cum aliquo stitilicidie e naribus se ventilantes, inconsueti & suspecti dolores capitis, asthmaticæ siccæ afflictiones, inconsueta gravitas oppletoria exterioris habitus corporis, quæ in juniore periodo ob agiliorem vitam in tali gradu se haud prodidit, spasmi & alternantes tumores semi erysipelacei, supervenientes quandoq; stagnationes sanguinis superficiales, ebullitiones inconsuetæ & suspectæ sanguinis, vertiginosæ capitis perturbationes, aut plane apoplectici, hemiplectici & in obesioribus subjectis suffocativi insultus; quæ singulæ afflictiones rationabilius ex hujus Plethoræ causa, quam ex aliis frigidis præsumptionibus & opinionibus demonstrari possunt: *conf. Excell. Stahl's diff. de Senum affectibus thes. 25*. Inde itaque liquet, quod Plethoræ ortus & existentia in senibus variis argumentis sufficienter & solide probari & confirmari queat: Hæc ipsa vera abundantia sanguinis sicut in junioribus rarius quieta aut tranquilla est, ita in senibus perinde vix semper composita, moderata & placida, sed sæpe præjudiciosa & inimica existit: quo magis itaque hæc ubertas sanguinis animi consuetis curis, aut impetuosius af-

fectibus, nec non ingestis spirituosiss &c. commovetur; eo magis in
quacunque ætatis periodo illius imminutio sive spontanea sive medi-
ca necessaria est: Altera vero nunc excipit quæstio ventilanda, *an e-
jusmodi Senibus liceat VSnem ordinare*: promiscue Senibus sanguinis
subtractionem commendare velle, a nullo perito & prudenti viro ex-
pectari debet, quare sermo est de talibus Senibus, quibus ex iusta cau-
sarum deliberatione hoc auxilium proficuum judicari potest: triplex
itaq; hoc ordine occurrit connexa quæstio 1) *quibus Senibus V. Sio sit sua-
denda* 2) *an illis, qui ante senii periodum nullam V. Snem admiserunt, nunc
urgente necessitate hæc species evacuationis sanguinis medicæ ordinanda sit,*
3) *an sanguinis missioni addicti homines, senio nunc præsentem illam omittere
& negligere queant*: Quoad primam quæstionem, illi Senes ad subeun-
dam VSnem idonei observantur, qui non modo urgente & evidente
quadam plenitudine sanguinis pollent, sed & illi, qui citra eminentem
talem, sed aliam mitiorem plethoram, multis orgasticis commotio-
nibus, undecunque provocatis, vel sponte natis, vel ex incongruo re-
rum nonnaturalium usu excitatis, expositi sunt; ut ut enim sanguinis
ubertas in nonnullis talibus subjectis haud adeo tumida visitur, tamen
repentina talis ebullitio & concurrens vehemens illius moderatioris
plethoræ congestio ad ominosa loca perinde lethiferis affectibus,
iisque repentinis ansam præbet, qui vel in actuali sanguinis extrava-
satione intra cerebrum, vel in magna & subitanea stagnatione in ea-
dem parte, vel in præcoei oppletionem & consequente suffocatione
pectoris, vel in grandi stasi & ominosa inflammatione nobilioris vi-
sceris consistunt, quarum observationum varia exempla producere
possem, si locus & tempus ferrent: Præterea illis etiam senibus VSio
convenit, qui ante hac in juniore ætate spontaneas hæmorrhagias ex-
perti fuerant, in quibus adhuc plethoræ sufficiens gradus observa-
tur, tanto magis si aliæ plures causæ concurrunt, quæ eandem san-
guinis ventilationem non modo suadent, sed plane urgent: Porro
eadem VSio conducit senibus, qui artificiali sanguinis depletioni in
juventute adfueti fuere *conf. Stahlius de fundam. morb. ætat. p. 35.* huc
referendi etiam erunt illi senes, quibus ante hac hæmorrhoides legiti-
me successerunt, quæ vero nunc vel suppressionem, vel ominosam
imminutionem subierunt: maxime vero senibus, vel mediocriter
plethoricis, tamen in diæta lauta, plena & spirituosa viventibus, lar-
gioribus computationibus aliquando indulgentibus, libidini quan-
doque deditis, aut plane neo nuptis & veneris castra adhuc sequenti-
bus, vel animi occupationibus molestis & inquietis obrutis &c. talis
sanguinis ventilatio necessaria est: quo etiam non modo illi senes
per-

pertinent, qui præsentibus singulis prædictis circumstantiis & quali-
tatibus agilem & valde mobilem, sed & qui sedentariam nunc vitam
servant: *Alteram* quod attinet quæstionem, tunc illa videtur altio-
ris & delicatioris esse indaginis: nam illis subjectis, quæ nunquam
VSionem subierunt, in senio tandem talem ordinare velle, audax &
anceps potius videri posset experimentum, quam rationale & secu-
rum auxilium, quippe quæ alteratio tam fero instituta, ob ipsam fene-
ctutis rationem facile in deterius, quam in melius vergere queat, ut
adeo regulæ artis & prudentiæ requirerent in tam ambiguo statu tale
experimentum magis omittere, quam committere & suscipere: quo
vero ratio dubitandi pleniori fide proferatur, non desunt, qui aliqua
exempla colligunt & loco terriculamenti afferunt, quæ vero pluri-
mum haud apposite ad substratos casus quadrant, quasi in uno & al-
tero subjecto VSio adhibita causa repentinæ mortis fuerit: qualia ex-
empla illi indiscriminatim allegare sciunt, qui vel peritæ VSioni im-
perite contrariantur, vel illam ex aliquo evidenti præjudicio aver-
santur: hujus observationis casus ante sesquiennium contigit mihi
in Ducali quodam Consiliario annorum 65. perquam plethorico & se-
dentariæ vitæ dedito, qui illo tempore per litteras consilium a me pe-
tiit, quo insolitæ dolorosæ gravitati capitis & vertiginosæ perturba-
tionis ipsius, quantum fieri possit subveniam, ex multis circumstan-
tiis augurabar proxime instantem apoplexiam, & pro consilio sine
mora suscipiendam VSionem, quæ ante hac haud admissa fuerat, or-
dinabam, afflictus patiens per litteras regerebat dubia contra Venæ
Sectionem ordinatam, quæ prædicti erant tenoris, interea ipse corri-
piebatur leni apoplexia, & sub illa fluctuante & titubante calamo a me
petiit cephalicum & nervinum remedium, ego mea responsione de-
nuo VSnis usum commendabam & nervini remedii oblationem de-
negabam, ne huic posteriori deinde funesti imminentis exitus cul-
pa tribuatur: ast seposito hoc consilio admittendæ VSnis brevi post
idem patiens graviore Apoplexiæ gradu percussus, occubuit: Quo
vero prædictæ quæstioni satisfaciam, tunc iterum pro discrimine cir-
cumstantiarum V.Sio in senibus prima etiam vice modo instituenda,
modo omittenda erit: etenim quando senes in tali plethoræ statu ver-
santur, ut ex singulis circumstantiis funestus metueudus sit affectus,
qui alia methodo evitari haud potest, tunc unicum hoc superest auxi-
lium, quo tempestive sanguis ventiletur: id quod subsidium, sicut
naturaliter præsentibus quadrat circumstantiis, alia vero auxilia vel
magis dubia, vana & præjudiciosa, vel plane nulla suppetunt, hinc ra-
tio & experientia magis ingenuam atque probatam, quam plenarie æ-
quivo-

quivocam suadent medelam: vanus enim ille est metus, quasi tales senes per V. Snem enerventur, quæ opinio plus timidis fœminis, quam prudentibus & peritis viris familiaris esse potest: Ex præmissis itaque respectibus atque circumstantiis facile judicare licet, quod omnino ex sobriæ rationis & probatæ observationis suffragio in casti necessitatis adhuc opportuno tempore senibus, quamvis nunquam sanguinis imminutionem ipsi perpeffi fuerint, V. Snem ordinare liceat imo deceat: quod conclusum diversis practicis observationibus confirmare possem, si ratio & spatium præsentis instituti permitteret: Dantur interim senes, qui observata accurata diæta, animique moderatione, sub reliqua corporis obesitate & statu præsentis plethorico sanguinis missione haud opus habent: interim vicissim meæ provisioni medicæ auscultantes alios senes, non eminenter plethoricos, & subinde per intervalla hæmorrhoidarios recensere possum, qui in senectute demum susceptam V. Snem ultra septuagesimum ætatis annum cum optima euphoria continuarunt, & adhuc vegete vivunt: *Tertiam* denique quod spectat quæstionem, an illi homines, qui in juventute V. Snem cum sanitatis emolumento admiserunt, illam nunc sub senio omittere & negligere queant? tunc primo remotive regerere necesse duco, ut iterata, brevi tamen emphasi falsissimam illam indicem opinionem, quasi omnes senes indifferenter sanguine magis egeant & careant, quam abundant, ubi a decrepitis, emaciatis & enervatis senibus ad alios sine necessario judicii acumine aliquando argumentatio instituitur: deinde non nisi illo senio confecti homines enervantur, qui minus plethorici, sed potius exsuccis & viribus jam quadantenus exhausti observantur: neque ullo modo senes plethorici impotentes redduntur, quando sanguinis necessariam experiuntur imminutionem, siquidem vicissim aliquando sanguinis plenitudo causa sterilitatis, & congrua superflui sanguinis ventilatio in nonnullis utriusque sexus personis, causa fœcunditatis fuit: quare obsoleta illa opinio, quod V. Sio senes promiscue frigidos & languidos reddat, a peritis medicis plane non amplius attenditur: positive vero ad hanc quæstionem reponens, omnino senibus adhuc plethoricis aut in prædictis qualitatibus constitutis, quas supra jam commemoravi, V. Sio citra ullum præjudicium continuari potest: unde *Celeb. Stablius disp. de V. Snis Patrocinio p. 38.* dicit, quod senibus V. Sni ad sætis succulentis, vegetis ad 80. usque annum illam continuare minime noxium, sed, contrarium vero, communiter: hæc observatio uti absolute practica est, ita variis notatu dignis exemplis confirmari posset; e diversis pauca tantum de utroque sexu testimonium perhibentia recensere lubet: Sa-

cerdos quidam sanguineo-cholericus temperamenti, animo & corpore vegetus in junioribus annis frequentioribus narium hæmorrhagiis obnoxius, nunc sub reliqua mediocri diætâ & obeso corpore à trigésimo ætatis anno bis per annum V. Snem & quater scarificationem cum optimo sanitatis emolumento perpeffus erat, attigit ipse annum 65. sub reliqua virium & corporis alacritate moderata, interim hoc anno ex eadem plebeja opinione seductus, scarificationes penitus omisit, V. Snem vero non nisi parcam admisit, sed exeunte illo anno citra datam conspicuam causam impulsivam gravi peripnevmonia correptus fuit, sub qua ipse etiam vitam amisit: Alter casus mihi ob-
tigit in vidua honesta sanguineo-melancholici temperamenti, quæ in diætâ quidem plena, ast non admodum lauta, vixit, hæc a teneris repetitis ventilabatur narium hæmorrhagiis salutaribus, postea non modo sufficienti & liberali menstruo, sed duodecies largo lochiali purgabatur fluxu; abhinc post quinquagesimum annum quotannis V. Snis usum cum optima subiit euphoria; imo contigit, ut post aliquam hujus artificialis imminutionis sanguinis retardationem capitis dolores cum consequente mediocri narium hæmorrhagia ipsa experiretur, continuata vero eadem V. Sne usque in sexagesimum octavum annum tolerabili integritate sanitatis eadem levaretur; abhinc illa partim ob accrementum senectutis, partim ob aliquod tœdium aliquandiu præter solitum sanguinis ventilationem omisit, inde mox podagricis, nephriticis, asthmaticis & cephalalgicis cruciatibus affligebatur, aliquando etiam actuales narium hæmorrhagias, licet imperfectas, denuo experiebatur, quæ pathematum conversio duravit usque ad septuagesimum annum, hinc V. Sio iterum usque ultra octagesimum annum cum euphoria, huic ætati competens, repetita & continuata fuit; hæc mulier vero vitæ finem anhelans & ex V. Snis repetito usu sui voti frustrationem metuens, tandem destinato consilio sanguinis ventilationem penitus omisit, quæ brevi post suffocativo extincta fuit catarrho: Possem si spatium permetteret, pluribus exemplis salubritatem V. Snis in senili ætate testari, pauca tamen demonstratione hanc, alias intricatam & ominosam, therapiam proponere & ulteriori scrutinio, suffragio, supplemento & confirmationi commendare volui, siquidem eandem observationem practicam *Celeb. D. D. Stablius* loc. sup. cit. præcipue vero in *dissert. de Affectibus Senum thes. 34. seq.* fusius ventilavit; de qua secura & salutari V. Snis ordinatione in senibus testantur *A. N. C. dec. 1. an. 2. obs. 222. dec. 3. an. 10. obs. 198. Cent. 5. obs. 87.* mihi cœteroquin sub proprio officio practico exempla

stant, ubi personæ utriusque sexus a sexagesimo usque ultra octogessimum annum cum evidenti sanitatis adjumento V. Snem & temperamento & ætati congruam subierunt: Sed propero ad illam rationem & causam, ob quam de præsentī observatione succincta disquisitione differere placuit, lubens specialiores animadversiones hoc loco omisi, easque aliorum meditationi insinuare volui, siquidem facile secundum præmissa fundamenta peculiaris dissertatio de hac utili consideratione exarari potuerit: & quamvis hoc loco hacque occasione mihi antea animus fuerit, de fructuoso & pernicioso Mercurii dulcis usu in praxi medica nonnullas scitu dignas observationes, cum præsentē dissertatione proximius cohærentes, præmittere, tamen alia intercurrit ratio, ob quam præsens thema practicum aliquo modo exponere & commendare dignum mihi visum fuit:

Ad hanc prælusionem medicam anam mihi præbuit præsens disputatio & publica conjungenda commendatio

DOMINI JOHANNIS HAVIGHORST

MEDICINÆ CANDIDATI DOCTISSIMI DIGNISSIMIQUE.

Qui per Dei gratiam honesta natiuitate in vitam introiuit A.C. MDCCII. d. 1. Jan. Rhensæ juxta Amasum, urbis monasteriensis Episcopatus, Genitore Viro Nobilissimo & amplissimo *Johanne Havighorst* mercatore Evangelico-Reformatæ Religionis addicto tum temporis ob singulare quoddam privilegium in illo loco sua tractante negotia; Generatrice honestissima *Anna Christina Mettingh, B. Menco Mettingh* in oppido Ibbenbura, quod Comitatus Lingensis continet, mercatoris dilectissima ornatissimaque filia: ab hoc loco patrio Candidatus noster cum honoratissimis suis parentibus An. 1705 discessit & Ibbenburam se contulit, hinc sub eodem comitatu An. 1710. Bisterfeldam arcem Lippia, ubi Illustrissimus Comes Lippia Rudolphus locum sedemque tenet, abijt; in hoc loco per biennium sub fideli manu ductione Venerandi Domini *Boehme*, cui illo tempore juniorum Illustr. Dnn. Comitum hodegia in studiis politioribus demandata & concredita fuerat, prima in latina lingua jecit fundamenta, cujus viri sinceram & solidam informationem multa laude grataque concelebrat reminiscencia: posteaquam vero ipse An. 1712 Ibbenburam reversus est gratissima ibi ipsi affulsit occasio, ut sub fida isagoge *D. Junckeri* nunc Medicinæ Doctoris & Pædagogii Regii atque orphanotrophei, quod Glauchæ ad Halam nostram est, Practici Clarissimi, Experientissimi meritisimique, nec non *Dn. Crameri*, postea Medicinæ Doctoris & Illustriss. D. Comitum Reufs Graizæ-Variscorum, Archiatri *ὄν ἐν ἀγίοις* in humanioribus studiis ad altiores evectus & promotus fuerit gradus: Exantlato aliquo temporis spatio Anno 1714. ad Pædagogium hujus loci missus in excolendis

dis sobriis scientiis & artibus liberalibus strenuam navavit operam: quadriennio transacto An. videlicet 1713. in patriam revocatus fuit, ibique fidelissimæ & favissimæque institutioni Prænobilissimi & Clarissimi *Domini Gerlacii* consobrini & inter ceteros amici & delecti & dilecti se submisit, indeque nunquam poenitendos, sed exoptatissimos collegit & accumulavit fructus: Anno 1719. studiorum excolendorum gratia Vefaliam ad Rhenum se transtulit, ubi sub cultura jam beati *Domini Reitz* suorum studiorum maturitatem profecutus est, cujus pii & ob integritatem vitæ venerabilis viri multa beneficia & benevolentiam gratissima memoria recolit ejusque cineres propterea eadem grata mente veneratur: Subinde etiam benevolum affectum cum varia beneficiorum collatione complicatum Experientissimi *Dn. D. Frider. Pickeri* Medicinæ Practici ejusdem loci dexterimi venerabundo deprædicat animo, a quo, æque ac honoratissima ipsius conjugē multiplicia benevolentia specimina & testimonia ipse expertus est; quorum hoc loco ipse etiam obstricto & sincero reminiscitur affectu. An. 1720. cum honoratissimo & dilectissimo suo Domino Consobrino *Gerlacio* Budingam ibique Experientissimum *Dn. Lic. Carl* adiit, ibique prima in arte salutifera eademque sobria moderna jecit fundamenta, quo loco insuper manucente Professore Publico & Scholæ Budingensis Rectore *Domino Pelfio* Viro reverendo, cujus eximiam eruditionem & integram probitatem ipse extollit, in exercitio styli ultiores exoptatos fecit progressus. Præter spem vero ipsi iterum contigit, ut denuo Anno 1721. Halam nostram accesserit, ibique tota cura & indefessa applicatione Medico studio operam impendere suscepit: Interfuit itaque publicis, iisque practicis lectionibus Excellentissimi *Domini D. Hoffmanni* Senioris Collegii nostri Spectabilis: deinde Excell. *Dn. D. Coschwitzii* anatomicis exercitationibus sedulus adfuit spectator; siquidem ipse tribus publicis sectionibus & diversis privatis inspectionibus anatomicis assiduum se præbuit comitem & attentum observatorem: indefessa & attenta etiam acroasi per universum studii Medici cursum, me præeunte & manucente solidos atque laudabiles sibi comparavit profectus, dum Physiologiam, Pathologiam, Materiam Medicam, Semiologiam, Therapiam, Methodum conscribendi formulas, Praxin universalem & Chymiam profitentem me constanti tenore & attenta auscultatione suorum studiorum applicuit accremento; Subinde apud Experientiss. Prof. Med. Extraord. *Dn. D. Bassium* in Anatomia & Chirurgia haud poenitendos, sed satis prosperos fecit progressus & propterea elegantiores & majores acquisivit profectus: Cum hoc Medico studio eadem sedula mentis applicatione combinavit Philosophiam inque illa Lectionibus Logicis Excell. *Dn. Prof. Schneideri*, Metaphysicis opinionibus & physicis demonstrationibus Celeb. *Dn. Wolfi* percipiendis, meis etiam logicis, physicis & disputatoriis laboribus interfuit; præterea æstivo tempore botanico studio, citra tamen magis necessariarum disciplinarum philosophicarum

& medicarum dispendium, operam dedit, præterea repetitis publicis oppositionibus studiorum suorum profectus satis fido & eleganti probavit documento: Denique à prælaudato Experientissimo & Clarissimo *Dn. D. Junckero* laudabilium, fructuosarum & fidarum institutionum atque manuductionum practicarum particeps factus fuit, cujus Viri candorem & benevolentiam etiam hoc loco gratissimo animi affectu prosequitur; eodem etiam tempore Deo ita dirigente de-nuo contigit, ut laudata sui Domini Consobrini *Gerlaci* compellatione & amica atque docta conversatione, nec non aliquali in chymicis ulteriori promotione & applicatione frui ipsi licuerit: His ita cum Deo peractis, tandem jussu Honoratissimorum suorum parentum Academicis studiis dicere vale proposuit, postea-quam ipse ultra triennium in Regia hac Academia sub bonorum & honestorum morum cultura, modestiæ, industriæ, sobrietatis, sinceritatis & probitatis usu laudandos studiorum acquisivit fructus, hocque modo amicorum & fautorum suorum sibi conservavit benevolentiam: Ne vero ita solus ab hac discedat Aca-demia, hinc ab Ordine nostro publicum aliquod symbolum modesta petiit com-pellatione, quo sub divina benedictione in posterum ordinaria via & Academico privilegio instructus Medicæ arti ea, quam Deus dabit dexteritate & prosperitate, incumbere queat: Et cum ipse consvetis tentamine & Examinibus solidos & pu-blico tali honore perquam dignos studiorum gradus & profectus sufficienter com-probaverit, patefacta ipsi fuit via publice conscendere cathedram & Dissertatio-nem, quam ipse proprio & prospero exaravit conatu & Studio, *de Singulari Mer-curii Dulcis usu in desperatis quibusdam morbis*, ventilare: vix ullum nos angit dubium, quia præsens Candidatus dignissimus sub constanti divinæ gratiæ ex-oratione prosperrimos in re medica sit facturus progressus, cui etiam quamlibet almæ benedictionis ubertatem fauente apprecamur affectu: Instat itaque dies cum Deo constitutus XXVII. Septembris, quo ipse solenni actu Inaugurali suam defendet dissertationem. Ad quem actum Academiae nostræ Magnificum Dn. Pro-Rectorem, Illustrissimos, Illustres, Summe Reverendos, Excellentissimos, Amplissimos, Consultissimos, Experientissimos, Nobilissimos, Doctissimos, Collegiorum Proceres, Senatores, Cives, Hospites, quibus par est, officiis, hu-manitate & veneratione suspiciendos demerendosve, officii nomine invito

P.P. Sub Sigillo Facult. dab. Halæ VI. Kalend. Octobres.

A. O. R. clō Icccxiv.

(L. S.)